

английском о путешествиях: @beautifuldestinations, @youngadventuress, @kirstenalana. Даже обычное чтение о жизни человека из другой страны принесет пользу вашим языковым навыкам.

Информационные технологии являются одним из направлений, тенденций, трансформирующих образование во всем мире. Ни одно учебное заведение не может избежать ее воздействия, так как смартфоны, планшеты, социальные сети окружают нас и в университетах, и в повседневной жизни. Современный студент должен получать образование при помощи тех технологий, к которым он привык, в максимально комфортной для него образовательной среде.

ОҚУШЫЛАРДЫ ШЕТ ТІЛІНЕ ҮЙРЕТУДЕ ҚАШЫҚТЫҚТАН ҮЙДЕ ОҚЫТУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Есжанова А.К.

(ғылыми жетекші - п.ғ.к. Акбаева Г.Н.)

*Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті
Қазақстан, Қарағанды қ.*

Андатпа. Мақалада шет тілін меңгеру сатысында фасилитатор-педагогпен өзара әрекеттесу кезінде оқушылардың өзін-өзі ұйымдастыруы мен үйде оқытуды қашықтықтан басқарудың ерекшеліктері қарастырылды. Шет тілін үйде оқытуды ұйымдастыру кезінде оқушылардың коммуникативті күзіреттілік деңгейін арттыруға ықпал ететін тиімді әдістер ұсынылған.

Кілт сөздер: үйде қашықтықтан оқыту, педагогикалық ғылым, білім беру қажеттілігі, қабілеттілік, интерактивті әдістер.

Ашық азаматтық қоғам құру мемлекет кепілдік беретін негізгі игіліктерде тең мүмкіндіктер беруді білдіреді, олардың арасында білім беру баға жетпес құндылық болып табылады. ҚР «Білім туралы» Заңына сәйкес әрбір отбасы оқушылардың қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, баланың оқу нысанын өз бетінше таңдауға құқылы, білім беру бағдарламалары мынадай нысандарда меңгерілуі мүмкін: күндізгі, күндізгі-сырттай, сырттай, отбасылық білім беру, өздігінен білім алу, экстернат [1; 12]. Оқушылардың үйде шет тілін меңгеру ерекшеліктерін қарастырыңыз (денсаулығына байланысты білім беру мекемесінде оқудың мүмкін еместігі туралы медициналық қорытындысы бар балаларды оқыту нысаны). Мемлекеттің білім беру жүйесін дамытуға назары мүмкіндігі шектеулі және ақыл-ойы сақталған, яғни соматикалық аурулары бар-үйде оқитын мүгедек оқушыларды оқыту сапасын қамтамасыз етуге бағытталған.

Қазіргі уақытта Қазақстанда балаларды үйде оқыту мәселесі өзекті. Оның көптеген негізгі аспектілері әлі күнге дейін нормативтік-құқықтық

негізде, оқу процесінің ұйымдастырылуы мен мазмұнында, оқыту формаларының үйлесімінде, мұғалімдердің уәжінде және т. б. шешілмеген.

Балаларды үйде оқыту тәжірибесі Қазақстанда және кеңес жылдарында болғанын атап өткен жөн. Бұл негізінен ауруға байланысты ұзақ емделіп, медициналық оңалтудан өткен балаларға қатысты болды.

Қазіргі кезеңде балаларды үйде оқыту бойынша жұмысты ұйымдастырудағы қиындықтар негізінен балаларды үйде оқытуды жүзеге асыратын педагогтерге консультациялық-әдістемелік қолдау жүйесінің болмауымен байланысты. Әдістемелік материалдармен және оқытудың техникалық құралдарымен қамтамасыз етуге, педагогтердің біліктілігін арттырудың тақырыптық курстарын ұйымдастыруға, оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруға практикалық көмек көрсетуге, үйде оқитын балаларды психологиялық - педагогикалық қолдау стратегиясын әзірлеуге бағытталған іс-шаралар кешенін өткізу қажет.

Үйде оқыту мүмкіндігі шектеулі оқушылармен жұмыс жағдайларына, мектептегі сабақты классикалық ұйымдастырумен салыстырғанда принциптері мен формаларына байланысты.

Үйде оқыту жүйесін жаңғырту оқушылардың ақыл-ой, адамгершілік, эмоционалдық, дене және еңбекке тәрбиелеу бойынша білім беру міндеттерін іске асырудың жетекші нысаны болып табылатын оқытуды ұйымдастыруға мұғалімдердің қызығушылығын тудырды [2; 18].

Үйде жеке оқитын балалар жалпы білім беру мекемесі тарапынан ерекше назар аударуды талап ететін балалар тобын білдіреді. Үйде оқытуды ұйымдастыру кезінде мұндай оқытуды ұйымдастырушылық-әдістемелік және технологиялық қамтамасыз ету қажеттілігі туындайды. Бұл жағдайда шет тілі ерекше рөл атқара алады, оны игеру үлкен әлеуметтік мәнге ие: шет тілі оқушылардың коммуникативті күзіреттілік деңгейін арттыруға ықпал етеді, құрдастарымен қарым-қатынас жасауға қосымша мүмкіндіктер береді және оқушылардың әлеуметтік сауығуына жағдай жасайды. Шет тілі–бұл қашықтықтан меңгерілетін оқу мазмұны мен қарым-қатынас құралы.

Педагогика ғылымының осы салада белгілі бір жетістіктері бар: шет тілін меңгеру процесінде интерактивті құралдарды қолданудың маңыздылығы дәлелденді, интерактивтіліктің түрлері мен формалары анықталды, интерактивтіліктің ең жоғары деңгейі электронды ақпарат беру құралдарына ие екендігі атап өтілді. Ең жақсы нәтижелерге қол жеткізу үшін әртүрлі әдістер, оқыту құралдары қолданылады: интернет-ресурстар, hotlist, treasure hunt, web quest. Интернет-ресурстар қашықтықтан білім беру процесіне оқушылардың оқу қызметін бағалаудың, қашықтықтан бақылау мен өзін-өзі бақылаудың объективті әдістері белсенді түрде енгізілмейді, бұл шет тілін оқыту мен жалпы білім беру сапасын төмендетеді. Ғылыми әдебиеттерді талдау мен үйде оқыту тәжірибесінің жағдайын зерттеу арасындағы келесі қайшылықтар анықталды:

- мектеп жасындағы балалардың білім алу қажеттіліктерінің маңыздылығын және дәстүрлі технологиялардың олардың басымдықпен қанағаттандырылуын қамтамасыз ете алмауын қамтамасыз ету;

- оқушылардың оқу іс-әрекетін икемді басқару қажеттілігі және оны іске асыруды қашықтықтан дамытудың төмен деңгейі;

- шет тілінің жоғары білім беру әлеуеті және оқушыларды қашықтықтан оқытудың арнайы әзірленген бағдарламаларының болмауы.

- Оқушыларды үйде шет тілін қашықтықтан оқытудың тиімділігі, егер:

- олар-шет тілін меңгерудің бастапқы кезеңінде фасилитатор-педагогпен өзара іс-қимыл жасау кезінде оқушылардың өзін-өзі ұйымдастыруы мен ұйымдастыруына бастамашылық ететін оқушыларды үйде оқытуды қашықтықтан басқару ерекшеліктері анықталды және іске асырылды;

- интерактивті оқу құралдарын пайдалану негізінде шет тілі мұғалімінің қашықтықтан қарым-қатынас режимінде оқушылармен өзара іс-қимыл жасауға дайындығы мен қабілетін қалыптастырды;

- оқыту барысында қашықтықтан және байланыс арқылы өзара әрекеттесу әдістері (он-лайн және офф-лайн кеңес беру), формалар (виртуалды қарым-қатынас, рөлдік ойындар) және құралдар (Интернет-ресурстар, электрондық оқулықтар) жүзеге асырылды;

- оқу-тақырыптық жоспар, оқыту мен бақылаудың дидактикалық құралдары, педагогтарға арналған әдістемелік ұсынымдардан тұратын шет тілін үйде қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудың әдістемелік қамтамасыз етуі әзірленді [3; 47].

Мақсатты іске асыру келесі міндеттерді шешуді көздейді:

1. Оқушыларды үйде оқытудың жай-күйі мен даму үрдістерін анықтау.

2. Педагог пен оқушылардың өнімді өзара іс-қимылы негізінде оқушыларды үйде шет тіліне қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру шарттарын анықтау.

3. Оқушыларды үйде шет тілін қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру моделін құру және оның тиімділігіне эксперименттік тексеру жүргізу.

4. Білім беру ортасының қауіпсіздігін, білім алушылармен оңтайлы педагогикалық өзара іс-қимылды қамтамасыз ету мақсатында оқушыларды үйде шет тілін оқытуды ұйымдастыру бойынша оқытушы-фасилитаторға әдістемелік ұсынымдар әзірлеу және енгізу.

Оқу процесін қашықтықтан басқару негізінен оқушыларға коммуникативті әсер етумен байланысты. Қойылған мақсаттарға сәйкес нәтижелер алынуы керек. Шет тілін қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру, ең алдымен, интерактивті оқыту құралдарын пайдаланумен байланысты деп санаймыз [4;34]. Қашықтықтан оқытудың негізін мұғалімнің мақсатты және бақылауындағы білім алушының өзіндік жұмысы құрайды, ол ыңғайлы режимде және жеке бағдарлама бойынша сол жерде, электронды оқулықтарға ие бола отырып, Интернет желісінің белгілі бір ресурстарына қол жеткізе отырып және мұғалімнің консультациялық қолдауын ала отырып оқи алады.

Оқушыларды үйде оқытуды тиімді ұйымдастыру мақсатында мынадай тұжырымдамалық тәсілдер айқындалды: жеке-әрекеттік тәсіл, білім беру процесінің барлық компоненттерін және педагогикалық өзара іс-қимыл субъектілерін қамтитын жүйелі ұйымдастыру және өзін-өзі ұйымдастыру; педагогтің дидактикалық коммуникативтік әсері нысанында фасилитативтік негізде оқу қызметін басқару; үйде оқыту жағдайында денсаулық сақтау технологияларын (музыкалық үзілістер, дене шынықтыру минуттары) үнемі қолдануға бағытталған сауатты тәсіл қазіргі заманғы оқу процесінің қажетті құрамдас бөлігі болып табылады және эмоционалды стрессті азайтуға арналған, бұл мүмкіндігі шектеулі оқушылар үшін өте маңызды.

Оқушыларды үйде қашықтықтан оқытудың тиімді технологияларын пайдалану оқушылардың өзіндік жұмысын ұйымдастыру процесінде мағыналы оқытуды ынталандыруға мүмкіндік берді: оқушылар қашықтықтан оқыту сабақтарының құрылымында ұсынылған, шет тілінде сөйлеудің барлық төрт түрін қалыптастыруға бағытталған тапсырмалардың дәйектілігі мен орындалу қарқынын өз бетінше таңдайды.

Қорытындылай келе, проблеманың өзектілігі қазіргі әлеуметтік-экономикалық жағдайларға, гуманистік білім беру парадигмасына, білім беру нәтижелеріне және қоғамның талаптарына сәйкес келетін үйде қашықтықтан оқыту сапасын арттыру жолдарының жеткіліксіз дамуымен байланысты екенін атап өтті [5; 19].

Әдебиеттер тізімі:

1. "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (ҚР 27.12.2019 № 294-VI сәйкес өзгертулерін ескере).

2. Полат Е.С. Қашықтықтан оқыту: ұйымдастырушылық және педагогикалық аспектілер. - Ақпарат, 2005. - 243 б.

3. Аркатова Л.Р. Мүмкіндігі шектеулі оқушыларды үйде оқытуды ұйымдастырудың педагогикалық шарттары. Диссертациялар мен рефераттардың ғылыми кітапханасы. // www.dissercat.com - өтініш берген күні 01.04.2017 - 67 б.

4. Балаларды үйде оқыту-ерекшеліктер // <http://eduinspector.ru/2016/05/12/obuchenie-detej-na-domu-otlichitelnyeosobennosti/> - өтініш берген күні 14.04.2017

5. Куанғалиева Д.С. Зерде бұзылыстары бар балаларды үйде жеке оқытуды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. – Алматы, 2011. - 53 б.

ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ АУДИОВИЗУАЛЬНЫХ СРЕДСТВ НА ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У ОБУЧАЮЩИХСЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ